

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економіки транспорту

Кафедра економічної теорії та права

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ

Програма, плани семінарських занять
та завдання для самостійної й індивідуальної роботи студентів

Спеціальність 8.0305087 “ Маркетинг ”

Харків

2016

1

Програма, плани семінарських занять та завдання розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри економічної теорії та права 3 листопада 2015 р., протокол № 3.

Рекомендовано для самостійної й індивідуальної роботи студентів усіх форм навчання, спеціальність 8.0305087 “Маркетинг”.

Укладачі:

доц. Н.М. Каменева,
старш. викл. О.Т. Мозгова

Рецензент

проф. О.І. Зоріна

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Робоча програма з дисципліни «Сучасні економічні теорії».....	5
Плани семінарських занять і питання для самостійної роботи.....	9
Методичні вказівки до організації самостійної роботи студентів.....	26
Методичні вказівки до написання та оформлення рефератів.....	27
Тести.....	29
Питання до заліку.....	35
Додаток А Зразок оформлення титульного аркуша реферату.....	38

ВСТУП

Сучасна економічна теорія, будучи результатом багатоміліонного розвитку економічної думки, відображає широку палітру сучасних економічних доктрин як з позицій досліджуваних проблем, різноманітними школами і напрямками економічної науки, так і з позицій аналітично-дослідного інструментарію їх вивчення.

Ознайомлення з основними течіями економічної теорії на зламі ХХ–ХХІ ст. дає можливість студентам оволодіти сучасною методологією економічного аналізу, зрозуміти логіку розвитку економічної думки Заходу, взаємозв'язки сучасної економічної політики окремих держав з провідними теоретичними концепціями.

Мета навчальної дисципліни: розуміння основних проблем сучасної економічної теорії, її провідних напрямів розвитку; систематизація знань щодо сутності і механізмів функціонування господарських систем з позицій основних шкіл сучасної економічної теорії. Курс “Сучасні економічні теорії” тісно пов'язаний з іншими дисциплінами навчального плану, такими як “Мікроекономіка”, “Макроекономіка”, “Історія економіки та економічної думки” та ін.

Завдання курсу:

- забезпечення фундаментальної економічної підготовки фахівців з урахуванням передових надбань світової теоретичної думки;
- опанування категоріально-понятійного апарату та методології досліджень різних наукових шкіл;
- формування уявлень про основні і альтернативні течії сучасної економічної думки;
- аналіз наукового внеску окремих представників, шкіл та напрямів у сучасну економічну теорію.

Після опанування курсу “Сучасні економічні теорії” студент повинен:

- **знати** основну проблематику досліджень у сучасній економічній думці;
- головні напрями і школи сучасної економічної теорії;
- наукові здобутки провідних представників сучасної економічної науки;

- місце і роль економічних ідей і пропозицій сучасної теорії в економічній політиці провідних країн Заходу;

уміти:

- аналізувати економічні ситуації з позицій різних шкіл сучасної економічної думки;

- охарактеризувати основні течії сучасної економічної теорії та погляди її провідних представників;

- провести порівняльний аналіз окремих доктрин, шкіл, течій сучасної економічної науки.

Сфера реалізації набутих знань та вмінь. Набуті знання і вміння дають змогу сформувати сучасне економічне мислення у студентів, а також можуть бути використані в науковій роботі: написанні статей, підготовці дисертаційних досліджень.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ»

Назва теми	Кількість годин				Заочна форма
	Денна форма				
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота	всього	
1 Методологія економічної науки і сучасні моделі розвитку економічної теорії	2	2	4	8	
2 Еволюція кейнсіанства, його основні напрями і теорії	1	1	6	8	
3 Теорії некейнсіанства і нового кейнсіанства	1	1	8	10	
4 Сучасні концепції неолібералізму і соціальної школи	2	2	6	10	

Назва теми	Кількість годин				
	Денна форма				Заочна форма
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота	всього	
5 Теорії економічного неоконсерватизму	2	1	6	9	
6 Соціально-інституціональні технократичні теорії	1	2	8	11	
7 Теоретично-методологічні засади, структура та основні теорії неінституціоналізму	1	1	6	8	
8 Радикальна політична економія	1	1	6	8	
9 Економічні теорії сучасного марксизму і соціал-демократії	2	2	6	10	
10 Концепції економічних реформ у постсоціалістичних країнах	2	2	4	8	
Усього	15	15	60	90	90

Модуль 1. МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Змістовий модуль 1. Макроекономічний аналіз в економічній теорії

Тема 1. Методологія економічної науки і сучасні моделі розвитку економічної теорії

Криза сучасної парадигми економічної теорії. Методологія економічної теорії. Методологічні проблеми сучасної економічної науки. Й. Шумпетер – засновник еволюційної

економічної теорії. Методи еволюційної економічної теорії. Глобальні закономірності та їх роль у методології. Методологічні проблеми створення нового суспільства.

Тема 2. Еволюція кейнсіанства, його основні напрями і теорії

Історичні передумови виникнення кейнсіанства. Дж.М. Кейнс – видатний вчений економіст ХХ ст. Книга Дж.М. Кейнса "Загальна теорія зайнятості, процента і грошей". Макроекономічна модель Кейнса. Сутність теорії ефективного попиту. Основний психологічний закон. Значення інвестиційного попиту. Заощадження та інвестиції, їх взаємозв'язок. Теорія мультиплікатора. Економічна програма Дж.М. Кейнса. Державне регулювання економіки. Поширення кейнсіанства в різних країнах.

Тема 3. Теорії некейнсіанства і нового кейнсіанства

Некейнсіанство. Теорії циклу і економічного зростання. Принципи акселератора. А. Хансен. С. Харріс. Теорії "економічної динаміки" Р. Харрода (Англія) та "економічного зростання" Є. Домара. Посткейнсіанство. Дж. Робінсон, Т. Сраффа (ліве кейнсіанство). Н. Калдор. Проблеми економічного зростання і розподілу в посткейнсіанських теоріях. Теорія недосконалої конкуренції Дж. Робінсон. Теорія монополістичної конкуренції Ед. Чемберліна. Кейнсіанська теорія та економічна політика.

Змістовий модуль 2. Сучасні економічні теорії

Тема 4. Сучасні концепції неолібералізму і соціальної школи

Еволюція неокласичної теорії на початку ХХ ст. Перегляд неокласичної концепції ринку. Теорія економічного розвитку Й. Шумпетера. Економічний неолібералізм – провідний напрям сучасної економічної думки. Виникнення і загальна характеристика неолібералізму. Неолібералізм у Німеччині. В. Ойкен і його концепція "ідеальних типів господарських систем". Фрайбурзька школа і соціальне ринкове господарство.

Тема 5. Теорії економічного неоконсерватизму

Сутність неоконсерватизму. Рейганоміка. Тетчеризм. Економічні та соціальні функції сучасних західних держав.

Модуль 2. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ

Тема 6. Соціально-інституціональні технократичні теорії

Сучасні неокласичні теорії економічного зростання. Вчення про виробничу функцію К. Кобба, П. Дугласа. Американський монетаризм. Монетарна модель циклу М. Фрідмена. Теорія "раціональних очікувань". Т. Сарджент, Р. Лукас, С. Фішер. "Економіка пропозиції". А. Лаффер, К. Мендель.

Тема 7. Теоретично-методологічні засади, структура та основні теорії неоінституціоналізму

Загальна характеристика інституціоналізму та основні етапи його розвитку. Предмет дослідження, методологія. Американський інституціоналізм початку ХХ ст. та його головні напрямки. Соціально-психологічний інституціоналізм Т. Веблена. Соціально-правовий інституціоналізм Дж.Р. Коммонса. Кон'юнктурно-статистичний інституціоналізм У. Мітчелла. Неоінституціоналізм. Соціально-технологічний інституціоналізм Д.К. Гелбрейта. Економічна теорія прав власності Р. Коуза.

Тема 8. Радикальна політична економія

Нова течія в сучасній економічній теорії. Два крила радикальної політичної економії. Соціально-економічна концепція Франкфуртської школи. Неотроцкізм.

Тема 9. Економічні теорії сучасного марксизму і соціал-демократії

Теорії трансформації капіталізму. Дж.М. Кларк, А. Берлі, Г. Мінз. Поява концепцій технологічного детермінізму. Теорія "стадій економічного зростання" У. Росту. Концепція "індустріального суспільства" П. Дракера, "технологічного суспільства" Р. Арона, Ж. Еллюля (Франція).

Тема 10. Концепції економічних реформ у постсоціалістичних країнах

”Нове індустріальне суспільство” Дж.К. Гелбрейта. Футурологічні концепції.

”Постіндустріальне суспільство ” А.Тоффлера. Суспільство ”нової цивілізації”, ”цілісної гуманної цивілізації”. Футурологія і глобальне моделювання.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. МЕТОДОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ І СУЧАСНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

План

- 1 Спадкоємність методологічних основ сучасної економічної думки.
- 2 Філософські основи сучасних економічних концепцій.
- 3 Раціоналізм та емпіризм у розвитку економічної науки.
- 4 Парадигмальні моделі Т. Куна, І. Лакатоса, Я. Карнаї.

Питання для самостійної роботи

- 1 Методологія позитивної економічної науки.
- 2 Альтернативні концепції методу.
- 3 Розвиток мікроекономічного аналізу у другій половині ХХ ст.
- 4 Нові класики та нові кейнсіанці: пошук нового синтезу?

Теми рефератів

- 1 Предмет дисципліни “Сучасні економічні теорії.” Функції, цілі та завдання курсу.
- 2 Методологія сучасних економічних досліджень як результат еволюції науково-дослідного інструментарію теоретичної економіки.

3 Зв'язок "Сучасних економічних теорій" з іншими економічними дисциплінами.

4 Раціоналізм і емпіризм у розвитку економічної науки.

5 Парадигмальні моделі Т. Куна, І. Лакатоса, Я. Карнаї.

6 Проблема суті та еволюції норм в економічній теорії.

7 Проблема асиметрії інформації в економічній теорії.

Список літератури

1 Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе: Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994. – 687 с.

2 Институциональная экономика: Учеб. пособие / Под рук. акад. Д.С. Львова. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 318 с.

3 История экономических учений: (современный этап) / Под общ. ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 773 с.

4 История экономических учений: Учеб. пособие / Под ред. В. Автономова, О. Ананьина, Н. Макашевой. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 784 с.

5 Мизес Людвиг фон. Человеческая деятельность: Трактат по экономической теории. – М.: Экономика, 2000. – 878 с.

6 Олейник А. Институциональная экономика. – М.: Вопросы экономики, ИНФРА-М, 2000. – 416 с.

7 Саймон Г. Рациональность как процесс и продукт мышления // THESIS. – 1993. – Вып. 3. – Т. 1. – С. 16-38.

8 Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли. – М., 1968. – Гл. 8.

9 Современная экономическая мысль. – М., 1981. – Гл. 2.

10 Хайек Ф. Индивидуализм и экономический порядок. – М.: Изаграф, 2001. – 256 с.

11 Шаститко А.Е. Новая институциональная экономическая теория. – М.: ТЕИС, 2002.

Тема 2. ЕВОЛЮЦІЯ КЕЙНСІАНСТВА, ЙОГО ОСНОВНІ НАПРЯМИ І ТЕОРІЇ

План

1 Методологічні підходи Дж.М. Кейнса. Основні положення роботи “Загальна теорія зайнятості, процента і грошей”.

- 2 Кейнсіанська модель макроекономіки.
- 3 Роль держави у кейнсіанській моделі.
- 4 Динамізація теорії Кейнса.

Питання для самостійної роботи

- 1 Основні напрямки державного інтервенціоналізму.
- 2 Кейнсіансько-неокласичний синтез як наслідок перегляду теорій Дж.М. Кейнса.
- 3 Фіскальне регулювання в контексті кейнсіанства: можливості і суперечності зловживання.

Темати рефератів

- 1 Концепції українських економістів, що стали складовою частиною сучасної неокласичної теорії.
- 2 Еволюція неокласичної теорії в першій половині ХХ століття. Теорії монополії та конкуренції. Дж. Робінсон, Е. Чемберлін.
- 3 Неокласичні теорії економічного зростання. Р. Солоу, Дж. Мід. Функція Кобба-Дугласа.
- 4 Неокласичний синтез. П. Самуельсон, Дж. Хікс.
- 5 Зародження кейнсіанської школи. Теоретична система Дж.М. Кейнса.
- 6 Поширення кейнсіанства і його особливості в різних країнах: Е. Хансен, С. Харріс (США), Ф. Перру (Франція).

Список літератури

- 1 Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе: Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994. – С. 605-629.
- 2 Гайдар Е. Государство и эволюция: Соч.: В 2 т. – М.: Евразия, 1997. – Т. 1. – 588 с.
- 3 Геец В. Еще раз о составляющих экономического подъема в Украине // Экономика Украины. – 1998. – № 12. – С. 22.
- 4 История экономических учений: (современный этап) / Под общ. ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М., 1998. – 773 с.

5 История экономических учений: Учеб. пособие / Под ред.: В. Автономова, О. Ананьина, Н. Макашевой. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 784 с.

6 Кейнс Дж.М. Трактат о денежной реформе. Общая теория занятости, процента и денег. В кн.: Кейнс Дж.М. Избранные экономические произведения: Пер. с англ. – М.: Экономика, 1993.

7 Майбурд Е. Введение в историю экономической мысли. От пророков до профессоров. – М.: Дело, Вита-Пресс, 1996.

8 “Новый курс” Ф. Рузвельта. В кн.: История мировой экономики. Хозяйственные реформы 1920-1990 гг. – М.: Прогресс, 1994. – С. 15-28.

9 Харрис Л. Денежная теория: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1990.

Тема 3. ТЕОРІЇ НЕОКЕЙНСІАНСТВА І НОВОГО КЕЙНСІАНСТВА

План

1 Повоєнна еволюція кейнсіанства на прикладі неокласичного синтезу П. Самуельсона. Модель Дж. Хікса.

2 Модель економічного зростання Домара-Харрода.

3 Ліве кейнсіанство. Погляди Дж. Робінсон і П. Сраффа.

Питання для самостійної роботи

1 Розмежування у кейнсіанстві як прояв його розвитку.

2 Місце мультиплікатора інвестицій, інфляції в теорії циклів Дж. Хікса.

3 Розробка теорії циклів Е. Хансеном. “Хансенівська революція”.

4 Неортодоксальне кейнсіанство Р. Клауера, Х. Мінські, А. Лейон-хувуда.

Теми рефератів

1 Концепція граничної корисності австрійської школи і її відмінності від аналогічної теорії математичної школи.

2 Основні положення кембриджської школи економічної теорії та оцінка внеску А. Маршалла.

3 Оцініть внесок представників математичної школи в теорію споживчого вибору.

4 Характерні риси неокейнсіанства. Неокейнсіанські теорії економічного зростання Р. Харрода, Є. Домара.

5 Криза кейнсіанства у другій половині 70-х років ХХ століття. Виникнення альтернативних варіантів кейнсіанства.

6 Особливості методології посткейнсіанства.

7 Неорікардіанське посткейнсіанство. Н. Калдор, П. Сраффа, Дж. Робінсон.

8 Монетарне посткейнсіанство. С. Вайнтрауб, П. Девідсон, Х. Мінскі.

9 Нове кейнсіанство. Дж. Стігліц, В. Грінвальд.

Список літератури

1 Вайнтрауб С. Хиксианское кейнсианство: Величие и упадок. В кн.: Экономическая мысль / Под ред. С. Вейтрауба. – М.: Прогресс, 1981. – С. 91-117.

2 Дэвидсон П. Посткейнсианская теория денег и проблема инфляции. В кн.: Современная экономическая мысль / Под ред. С. Вайнтрауба. – М.: Прогресс, 1981. – С. 398-429.

3 Нуреев Р.М. Экономика развития: модели становления. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 240 с.

4 Ойкен В. Основные принципы экономической политики. – М.: Прогресс, 1995. – 496 с.

5 Олейник А. Институциональная экономика. – М.: Вопросы экономики, ИНФРА-М, 2000. – 416 с.

6 Осадчая И. Кейнсианство сегодня // МЭ и МО. – 1996. – С. 5-18.

7 Робинсон Дж. Экономическая теория несовершенной конкуренции: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1986.

8 Самуельсон П., Нордхаус Д. Економікс: у 2 т. – К.: Основи, 1995.

9 Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли. – М., 1968. – Гл. 8 (4, 5).

10 Современная экономическая мысль. – М., 1981. – Гл. 2.

Тема 4. СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ НЕОЛІБЕРАЛІЗМУ І СОЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ

План

- 1 Етапи еволюції неоліберальної парадигми в Європі та США.
- 2 Порівняльний аналіз німецької та англо-американської гілок неолібералізму.
- 3 Ордоліберальна теорія господарських систем. Внесок В. Ойкена.
- 4 Концепція соціального ринкового господарства.
- 5 “Економічне диво” у повоєнній Німеччині, його наслідки.
- 6 Англо-американська версія неолібералізму. Чиказька школа. Внесок М. Фрідмена.

Питання для самостійної роботи

- 1 Монетаристська адаптивна модель щодо структурних зрушень останньої чверті ХХ ст.
- 2 Неоліберальні принципи побудови трансформаційних моделей у Латинській Америці, Східній і Центральній Європі, пострадянських республіках (Росія, Україна).
- 3 Доцільність монетаристської моделі як алгоритму реформ в Україні.

Теми рефератів

- 1 Порівняльна характеристика поглядів М. Вебера і В. Ойкена як представників раннього неолібералізму.
- 2 Відмінність французької школи неолібералізму від німецького ордолібералізму. Загальні принципи неолібералів?
- 3 Досвід практичного застосування монетаризму та його значення для України.
- 4 Теорія та практика неолібералізму: досвід для України.

Список літератури

- 1 Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе: Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994. – С. 629-636, 638-641.

2 Де Сото Э. Загадка капитала. Почему капитализм торжествует на Западе и терпит поражение во всем остальном мире. – М.: ЗАО “Олимп-Бизнес”, 2001. – 272 с.

3 Эрхард Л. Благосостояние для всех: Пер. с нем. – М.: Начала-пресс, 1991.

4 Задорожный Г.В. Собственность и экономическая власть. – Харьков: Основа, 1996. – 144 с.

5 Институциональная экономика: Учеб. пособие / Под рук. акад. Д.С. Львова. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 318 с.

6 Ойкен В. Основы національної економіки: Пер. з нім. – М.: Економіка, 1996.

7 Фридмен М. Количественная теория денег: Пер. с англ. – М.: Эльф Пресс, 1996.

8 Фридмен М., Сэвидж Л.Дж. Анализ полезности при выборе альтернатив, предполагающих риск. В кн.: Теория потребительского поведения и спроса / Под ред. В. Гальперина. – СПб.: Экономическая школа, 1993. – С. 208-249.

9 Хайек Ф. Дорога к рабству: Пер. с нем. – М.: Экономика, 1992.

Тема 5. ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОГО НЕОКОНСЕРВАТИЗМУ

План

1 Теорія раціональних очікувань як варіант нової класичної макроекономіки.

2 Вірджинська школа. Розробки Д. Б'юкенена.

3 Економічна теорія пропозиції. Елементи впровадження у програмах Р. Рейгана і М. Тетчер.

Питання для самостійної роботи

1 Теорії безробіття та інфляції.

2 Особливості концепції економічного зростання.

3 Проекти податкової реформи. Ефект Лаффера.

4 Інтерпретація кривої Філіпса.

5 Рівноважний підхід до теорії циклу.

Теми рефератів

1 Економічні ідеї чиказької школи. Висновки М. Фрідмена з аналізу історії грошового обігу США.

2 Економіка пропозиції. Аналіз чинників відхилення економіки від рівноваги за визначенням А. Лаффера.

3 Основні положення "теорії раціональних очікувань" Р. Лукаса, Т. Сарджента.

Список літератури

1 Альтернативные взгляды: монетаризм и рациональные ожидания. В кн.: Макконел К., Брю С. Экономикс: в 2 т.: Пер. с англ. – М.: Республика, 1992. – Т. 1. – Гл. 18-19. – С. 320-364.

2 Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе: Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994. – С. 636-638.

3 Бьюкенен Дж.М. Конституция экономической политики // Вопросы экономики. – 1994. – № 6. – С. 114-121.

4 Історія економічних вчень (Сучасна економічна думка): Навч. посібник / За ред. С.В. Мочерного. – Львів: Новий світ – 2000, 2004. – С. 330-368.

5 История экономических учений: (современный этап): Учебник / Под общ. ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М, 1999. – С. 104-111, 148-177.

6 Келсо Луис О., Келсо Патриция Х. Демократия и экономическая власть. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 320 с.

7 Лукинов И. Инвестиционная политика в стабильном экономическом развитии // Экономика Украины. – 1999. – № 10. – С. 4-9.

8 Олсон М. Рассредоточение власти и общество в переходный период. Лекарства от коррупции, распада и замедления темпов экономического роста // Экономика и математические методы. – Т. 31. – Вып. 4. – 1995. – С. 53-81.

Тема 6. СОЦІАЛЬНО-ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ТЕХНОКРАТИЧНІ ТЕОРІЇ

План

1 Особливості повоєнного інституціоналізму.

2 Дж.К. Гелбрейт: концепції “зрілої корпорації” та “нового соціалізму”.

3 Інституціонально-соціологічна традиція у Франції. Ф. Перру.

4 Г. Мюрдаль: синтез інституціоналізму та шведської школи.

Питання для самостійної роботи

1 Теорії індустріалізму.

2 Проблеми інформації та знань у сучасній економічній думці.

3 “Суперіндустріалізм” Е. Тоффлера як частина концепції індустріального суспільства.

4 Теорія постіндустріального розвитку. Д. Белла.

Теми рефератів

1 Інституціоналізм: концептуальні положення та основні течії (20-80 рр. ХХ століття).

2 Особливості методології сучасних інституціональних підходів.

3 Неоінституціональна економіка. Економічна теорія прав власності (А. Алчіан, Г. Беккер, Г. Демсець, Р. Коуз).

Список літератури

1 Волконский В.А. Институциональный подход к проблемам кризиса российской экономики // Экономика и математические методы. – 1999. – Т. 35. – № 1. – С. 11-27.

2 Гусейнов С.М., Горбачева Ю.В., Рябцева В.М. История экономических учений: Учебник / Под общ. ред. Ю.В. Горбачевой. – М.: ИНФРА-М, Новосибирск: Сибирское соглашение, 2001. – 252 с.

3 Гэлбрейт Дж.К. Новое индустриальное общество: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1969.

4 Гэлбрейт Дж.К. Экономические теории и цели общества: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1976.

5 Нестеренко А. Современное состояние и основные проблемы институциональноэволюционной теории // Вопросы экономики. – 1997. – № 3. – С. 42-52.

6 Норт Д. Институциональные изменения: рамки анализа // Вопросы экономики. – 1997. – № 3. – С. 6-16.

7 Нуреев Р.М. Экономика развития: модели становления. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 240 с.

8 Турроу Л. Будущее капитализма. – Новосибирск: Сибирский хронограф, 1999. – 432 с.

9 Шаститко А.Е. Новая институциональная экономическая теория. – М.: ТЕИС, 2002. – 591 с.

Тема 7. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ, СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ТЕОРІЇ НЕОІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ

План

- 1 Методологічна основа нової інституціональної теорії.
- 2 Проблеми трансформаційних економік у розробках сучасного французького інституціоналізму. Теорія норм і концепція “світів”.
- 3 Теорія прав і теорема Р. Коуза. Розробки школи нового економічного інституціоналізму (трансакційної економіки).

Питання для самостійної роботи

- 1 Соціальна спрямованість неоінституціоналізму.
- 2 Характеристика сутності власності представниками неоінституціоналізму.
- 3 Відмінність між економічною власністю та правом власності.

Теми рефератів

- 1 Роль нової інституціональної теорії для формування теоретичної основи моделі економічного розвитку України.
- 2 Неоінституціональна економіка. Теорія трансакційних витрат (О. Вільямс). Теорія суспільного вибору (Д. Б'юкенен Е. Доунс, М. Олсон).
- 3 Еволюційна економіка (С. Вінтер, Р. Нельсон, О. Уільямсон).
- 4 Технологічна парадигма інституціональної теорії.
- 5 Висвітлення основ кризи 2007-2010 рр. у теоріях сучасних представників економічної думки України.

Список літератури

- 1 Беккер Г. Экономический анализ и человеческое поведение // THESIS. – Вып. 1. – Т. 1. – 1993. – С. 24-40.
- 2 Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. – М.: Дело, 1994. – 687 с.
- 3 Бренбойм П.Д., Лафитский В.И., Мау В.А. Конституциональная экономика: Учеб. пособие. – М.: Юридический дом “Юстицинформ”, 2002. – 190 с.
- 4 Дементьев В.В. Рентно-ориентированное поведение и господствующая фирма в переходной экономике Украины // Экономика и право. – 2001. – № 1. – С. 81-87.
- 5 Эггертсон Т. Экономическое поведение и институты. – М.: Дело. – 408 с.
- 6 Институциональная экономика: Учеб. пособие // Под рук. акад. Д.С. Львова. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 318 с.
- 7 Історія економічних вчень (Сучасна економічна думка): Навч. посібник / За ред. С.В. Мочерного. – Львів: Новий світ – 2000, 2004. – 480 с.
- 8 История экономических учений: (современный этап) // Под общ. ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 773 с.
- 9 История экономических учений: Учеб. пособие / Под ред.: В. Автономова, О. Ананьина, Н. Макашевой. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 784 с.
- 10 Калинин Э. Концепция постклассической экономической рациональности // Вопросы экономики. – 1998. – № 5.
- 11 Коуз Р. Фирма, рынок и право: Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1993.
- 12 Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. – М.: Начала, 1997. – 197 с.
- 13 Нуреев Р.М. Экономика развития: модели становления. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 240 с.
- 14 Олейник А. Институциональная экономика. – М.: Вопросы экономики, ИНФРА-М, 2000. – 416 с.
- 15 Полтерович В.М. Институциональные ловушки и экономические реформы // Экономика и экономические методы. – 1999. – Т. 35. – Вып. 2. – С. 3-20.
- 16 Природа фирмы: Пер. с англ. – М.: Дело, 2001. – 453 с.

17 Ходжсон Дж. Экономическая теория и институты: Манифест современной экономической теории. – М.: Изд-во “Дело”, 2003. – 464 с.

18 Шаститко А.Е. Новая институциональная экономическая теория. – М.: ТЕИС, 2002. – 591 с.

Тема 8. РАДИКАЛЬНА ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ

План

- 1 Загальна характеристика лівого радикалізму.
- 2 Соціально-економічна концепція Франкфуртської школи.
- 3 Неотроцькізм.
- 4 Ліворадикальна політична економія.

Питання для самостійної роботи

- 1 Г. Маркузе щодо “одномірності” розвинутого індустріального суспільства, людини і свідомості.
- 2 Вчення радикального гуманізму Е. Фромма про деструктивний інстинкт людини.

Теми рефератів

- 1.Ліворадикальна політекономія в США.
- 2 Ліворадикальна концепція «добробуту».
- 3 Соціал-демократична теорія та радикальна політекономія як головні напрями еволюції марксизму у ХХ ст.

Список літератури

- 1 Адорно Т. О технике и гуманизме // Философия техники в ФРГ. – М., 1989. – С. 367.
- 2 История экономических учений: (современный этап) // Под общ. ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 773 с.
- 3 История экономических учений: Учеб. пособие / Под ред.: В. Автономова, О. Ананьина, Н. Макашевой. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 784 с.

4 Мандель Э. Догматизм, реализм и свобода // Проблемы мира и социализма. – 1990. – № 6.

5 Маркузе Г. Эрос и цивилизация. – К., 1995.

6 Маркузе Г. Одномерный человек. – М.: Прогресс, 1994.

7 Научитель М., Сорвиров Б., В поисках новой парадигмы: концептуальные основы левого радикализма в Германии // МЭ и МО. – 1994. – № 10. – С. 171-179.

8 Хабермас Ю. Демократия, разум, нравственность. – М., 1995.

9 Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. – М., 1994.

10 Фромм Э. Бегство от свободы: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1990.

Тема 9. ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ СУЧАСНОГО МАРКСИЗМУ І СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ

План

1 Марксизм і трансформація капіталізму.

2 Економіка державного соціалізму і доля марксистської теорії.

3 Економічні концепції сучасної соціал-демократії: витоки, основні положення та чинники, що зумовлюють національну своєрідність.

4 Зміна пріоритетів в економічних програмах європейських соціал-демократів у 80 – 90-х роках.

5 Особливості концепції змішаної економіки.

6 Проблема якості життя.

Питання для самостійної роботи

1 Марксизм в епоху неоконсервативних революцій.

2 “Шведська модель” соціалізму: основні характеристики і чинники трансформування.

3 Латинська Америка. Теорія “периферійної економіки”.

4 Країни Близького Сходу: “арабський соціалізм” та “ісламська альтернатива”.

5 Регіон Індостану: боротьба напрямків в економічній думці.

Теми рефератів

1 Виникнення марксистської економічної теорії. К. Маркс, Ф. Енгельс.

2 Розвиток ідей марксизму в кінці XIX – на початку XX століття. М. Зібер, Г. Плеханов, В. Ленін.

3 Становлення довоєнної радянської економічної думки. М. Вознесенський, І. Дашковський, М. Кондратьєв, В. Лівіцький, М. Птуха, Є. Слуцький, М. Соколов, О. Чайнов.

4 Післявоєнна радянська економічна думка. О. Гош, Є. Варга, Л. Канторович, В. Новожилов, В. Немцінов, О. Румянцев, О. Рибалкін, О. Петров.

5 Основні напрямки творчого розвитку марксизму у постсоціалістичних країнах Східної Європи. Л. Абалкін, О. Бузгалін, А. Колганов, В. Черняк.

6 Основні напрямки творчого розвитку марксизму у в Україні: В. Базилевич, В. Геєць, А. Гриценко, А. Гальчинський, Б. Кваснюк, І. Лукінов, С. Мочерний, А. Покритан, А. Чухно.

7 Основні положення західних концепцій радикального соціалізму. П. Суїзі, П. Барана Е. Менделья.

8 Основні положення радикальної політекономії Ч. Міллса і Г. Маркузе.

9 Синтез марксизму з психоаналізом у концепціях Е. Фромма.

10 Соціал-демократичні економічні теорії і соціал-реформістські моделі економічного розвитку.

Список літератури

1 Альберт М. Капитализм против капитализма. – СПб.: Экономическая школа, 1998. – 325 с.

2 Арон Р. Демократия и тоталитаризм. – М.: Текст, 1993. – 303 с.

3 Барахими А. Масштабы и перспективы арабской экономической интеграции. – Бейрут, 1980.

4 Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе: Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994. – 687 с.

5 Бунин И. Социалисты и общественно-политическая борьба во Франции в 80-е годы. – М.: Политиздат, 1989.

6 Де Сото Э. Загадка капитала. Почему капитализм торжествует на Западе и терпит поражение во всем остальном мире. – М.: ЗАО “Олимп-Бизнес”, 2001. – 272 с.

7 История экономических учений: (современный этап) // Под общ. ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 773 с.

8 Карлсен А. Противоречия неореформизма. – М.: Прогресс, 1986.

9 Келсо Луис О., Келсо Патриция Х. Демократия и экономическая власть. – Ростов-на-Дону: Феникс, 320 с.

10 Литторин С. Крушение социалистического мира. Расцвет и упадок государства благосостояния в Швеции. Сер. Восточная мысль. – М.; Минск: Фонд Референдум – Политфакт, 1991.

11 Любин В. Итальянская партийно-политическая система в 90-е годы // МЭ и МО. – 1998. – № 3.

12 Малашенко А.В. В поисках альтернативы. – М., 1991.

13 Независимое развитие в арабском отечестве: Материалы симпозиума. – Бейрут, 1997.

14 Ольсевич Ю. Трансформация хозяйственных систем. – М., 1994.

15 Полтерович В.М. Институциональные ловушки и экономические реформы // Экономика и математические методы. – Т. 35. – Вып. 2. – 1999. – С. 3-20.

16 Фомин Б.С. Экономические теории и модели международных экономических отношений. – М., 1970.

17 Ярошевский Б.Е. Теория периферийной экономики. – М.: Арабский мир, 1990.

Тема 10. КОНЦЕПЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ У ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНИХ КРАЇНАХ

План

1 Особливості еволюції економічної думки:

- а) СРСР;
- б) Польщі;
- в) Чехословаччини;
- г) Угорщини;
- д) Югославії.

- 2 Сучасна економічна думка у постсоціалістичних країнах.
- 3 Особливості української теорії “перехідної економіки”.

Питання для самостійної роботи

- 1 Становлення теорії “перехідної економіки” у роботах економістів “постсоціалістичних країн”.
- 2 Загальна характеристика процесу економічного реформування у країнах Азії.
- 3 Економічні реформи у Китаї.
- 4 Проблеми реформування економічної системи в Україні та СНД: монетаристський етап реформ.

Теми рефератів

- 1 Ймовірність застосування практичного досвіду західної соціал-демократії в Україні.
- 2 Становлення теорії “перехідної економіки” у роботах економістів “постсоціалістичних країн”.
- 3 Особливості еволюції економічної думки в СРСР.

Список літератури

- 1 Аукционек С. Теория переходной экономики и ее место в ряду экономических наук // МЭМО. – 1996. – № 10. – С. 12-13.
- 2 Баренбойм П.Д., Лафитский В.И., Мау В.А. Конституционная экономика: Учеб. пособие. – М.: Юридический дом “Юстицинформ”, 2002. – 190 с.
- 3 Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе: Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994. – 687 с.
- 4 Волконский В.А. Институциональный подход к проблемам кризиса российской экономики // Экономика и математические методы. – 1999. – Т. 35.– № 1. – С. 11-27.
- 5 Гайдар Е. Государство и эволюция: Соч.: в 2 т.– М.: Евразия, 1997. – Т. 1. – 588 с.
- 6 Геец В. Еще раз о составляющих экономического подъема в Украине // Экономика Украины. – 1998. – № 12. – С. 22.

7 Гржебин А. Экономическая политика или преодоление трудностей. – М.: ТЕРА, 1993. – 240 с.

8 Дементьев В.В. Ренто-ориентированное поведение и господствующая фирма в переходной экономике Украины // Экономика и право. – 2001. – № 1. – С. 81-87.

9 Институциональная экономика: Учеб. пособие / Под рук. акад. Д.С. Львова. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 318 с.

10 История экономических учений: (современный этап) / Под общ. ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 773 с.

11 История экономических учений: Учеб. пособие / Под ред.: В. Автономова, О. Ананьина, Н. Макашевой. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 784 с.

12 Капелюшников Р. Институциональная природа переходных экономик: российский опыт: Доклад на международной конференции “Посткоммунистическая Россия в контексте мирового социально-экономического развития”. – М., 2000.

13 Келсо Луис О., Келсо Патриция Х. Демократия и экономическая власть. – Ростов-на-Дону: Феникс, 320 с.

14 Колодко Г.В. От шока к терапии. Политическая экономия постсоциалистических преобразований. – М.: ЗАО “Журнал Эксперт”, 2000. – 392 с.

15 Лукинов И. Инвестиционная политика в стабильном экономическом развитии // Экономика Украины. – 1999. – № 10. – С. 4-9.

16 Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. – М.: Начала, 1997. – 197 с.

17 Нуреев Р.М. Экономика развития: модели становления. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 240 с.

18 Олейник А. Институциональная экономика. – М.: Вопросы экономики, ИНФРА-М, 2000. – 416 с.

19 Олсон М. Рассредоточение власти и общество в переходный период. Лекарства от коррупции, распада и замедления экономического роста // Экономика и математические методы. – 1995. – Т. 31. – Вып. 4. – С. 53-81.

20 Полтерович В.М. Институциональные ловушки и экономические реформы // Экономика и математические методы. – 1999. – Т. 35. – Вып. 2. – С. 3-20.

21 Ходжсон Дж. Экономическая теория и институты: манифест современной институциональной экономической теории. – М.: Изд-во “Дело”, 2003. – 464 с.

22 Шаститко А.Е. Новая институциональная экономическая теория. – М.: ТЕИС, 2002. – 591 с.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента є основним методом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-виховних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій викладача тощо. Методичні матеріали для самостійної роботи мають передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студентів. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Самостійна робота студента в межах, визначених тематичним планом дисципліни, проводиться у таких формах:

- опрацювання основних тем курсу на основі лекційного матеріалу, навчально-методичної та додаткової літератури;
- самостійне вивчення окремих тем і питань відповідно до рекомендованої літератури;

- підготовка доповідей і виступів на семінарських заняттях, самостійний пошук додаткових інформаційно-довідкових джерел з метою посилення відповідної аргументації;

- підготовка написання та презентація рефератів на запропоновані теми;

- підготовка до відповідних форм поточного та підсумкового контролю (контрольних робіт, тестових завдань).

Контроль самостійної роботи студентів з дисципліни передбачається на основі застосування таких основних напрямів контролю:

- опитування на практичних заняттях за основними темами курсу;

- проведення тестування, контрольних модульних робіт за основними темами курсу;

- перевірка здобутих студентами знань з дисципліни на основі складання іспиту.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТІВ

Реферат є однією із форм самостійної та індивідуальної роботи студентів. Метою написання реферату є оволодіння студентами навичками пов'язувати теорію з практикою, користуватися літературою, статистичними даними, а також вміння доступно розкривати складні питання. Слово “реферат” має два значення: з одного боку, воно передбачає коротке викладення наукової роботи, книги, статті. З іншого боку, це доповідь на певну тему на основі критичного огляду літератури та інших джерел. Реферати студентів мають відповідати останньому значенню цього слова.

Робота студентів над рефератом складається з таких етапів: вибір теми на основі тематики, розробленої кафедрою, підбір інформаційного матеріалу, підготовка та написання реферату, захист реферату. Реферат має таку структуру: план, вступ, викладення основного змісту теми, висновки, список використаної літератури. Розроблення вибраної теми починається з ознайомлення з літературою, при цьому доцільно намітити план

роботи з літературою та загальний план реферату. Загальний план реферату складається з 3-4 питань, які, як правило, в процесі роботи уточнюються та конкретизуються.

План – це логічна основа реферату, від його правильності залежить структура, зміст та логічний взаємозв'язок частин реферату. У плані перелічені центральні питання теми у логічній послідовності. Перелік основних питань закінчується висновками, які узагальнюють найважливіші положення реферату.

У процесі роботи над планом студент використовує бібліографію, тобто алфавітний, систематичний, предметний каталоги, навчально-допоміжну і довідкову літературу (енциклопедії, словники, перелік наукових праць у книгах окремих вчених-економістів, можна скористатися послугами міжбібліотечного абонементу (МБА)).

Джерелами фактичного матеріалу є статистичні збірники, газети, журнали. Важливим моментом є вміння записувати інформацію. Це можна робити у вигляді конспектів та ведення картотеки (вони доповнюють одне одного).

Реферат починається зі вступу, де необхідно наголосити на актуальності проблеми, що розглядається. Крім того, потрібно зазначити видатних економістів, які займалися дослідженням цієї проблеми.

В основній частині роботи значну увагу слід приділити глибокому теоретичному висвітленню як теми в цілому, так і окремих її аспектів, правильно пов'язуючи теоретичні положення з практикою, конкретним цифровим матеріалом. Викладення змісту має відповідати плану роботи. Крім того, студенти викладають своє бачення можливостей вирішення економічних проблем України з позиції окремих напрямків сучасної економічної думки.

При написанні реферату слід дотримуватися послідовності, логічності викладення, уникати повторень, скорочень та протиріч між окремими положеннями. У кінці реферату наводиться список використаної літератури, який слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку. Зразок оформлення титульного аркуша реферату наведено

у додатку А. Реферат, як правило, захищається на семінарському занятті або під час співбесіди за індивідуальним графіком самостійної роботи студента.

ТЕСТИ

1 У чиїх творах уперше були використані наступні терміни:

- а) “квазірента”;
- б) “кумулятивна інфляція”;
- в) “мультиплікатор”;
- г) “додана вартість”;
- д) “інновація”;
- е) “монопсонія”;
- ж) “суспільна ефективність”;
- и) “гранична корисність”;
- к) “відтворення”;
- л) “витрати збуту”;
- м) “господарський кругообіг”;
- н) “перевага ліквідності”;
- п) “національний дохід”;
- р) “національне багатство”.

2 Визначити авторів таких творів:

- а) “Політична арифметика” (1676 р.), “Книга про скудість та багатство” (1724 р.), “Економічна таблиця” (1758 р.);
- б) “Дослідження про природу і причини багатства народів” (1776 р.);
- в) “Засади політичної економії та оподаткування” (1817 р.);
- г) “Національна система політекономії” (1814 р.);
- д) “Основи політичної економії та деякі аспекти додатків соціальної філософії” (1848 р.);
- е) “Капітал” (1-й т.) (1867 р.);
- ж) “Філософія багатства” (1884 р.);
- и) “Інституціональна економіка” (1924 р.);
- к) “Теорія процента” (1930 р.);
- л) “Економічна теорія недосконалої конкуренції” (1933 р.);

м) “Загальна теорія процента, зайнятості і грошей” (1936 р.);

н) “Грошова теорія США 1867-1960 рр.” (1963 р.);

п) “Роздержавлення грошей” (1976 р.), “Алхімія фінансів” (1987 р.).

3 Коли і де вперше стали вживати термін “інфляція”?

а) у Північній Америці в період Громадянської війни 1861-1865 рр.;

б) у ХІХ ст. в Європі (у Великобританії);

в) після Першої світової війни 1914-1918 рр. (у Німеччині);

г) у період Великої депресії в США в 30-ті роки.

4 В якій країні вперше був введений золотий стандарт?

а) Великобританії;

б) Росії;

в) Голландії;

г) Франції.

5 Яка з форм золотого стандарту є класичною?

а) золотомонетна;

б) золотозлиткова;

в) золотодевізна.

6 Хто запропонував у США використовувати долар як національну грошову одиницю?

а) Дж. Вашингтон;

б) Томас Джефферсон;

в) Бенджамін Франклін.

7 Винна монополія, що стала одним із головних джерел надходження прибутків у бюджет, була введена:

а) 1894 р.;

б) 1913 р.;

в) 1705 р.;

г) 1936 р.

8 У наведений список одне прізвище потрапило через непорозуміння: Маршалл, Вальрас, Пігу, Робінсон, Кейнс. Яке саме?

а) Маршалл;

б) Вальрас;

в) Пігу;

г) Робінсон.

9 До посткейнсіанської школи можна віднести таку плеяду вчених, як:

- а) Харрод, Домар, Хансен;
- б) Фрідмен, Хайєк, Мельтцер;
- в) Робінсон, Калдор;
- г) Беблен, Мітчелл, Коммонс.

10 Рівновага попиту і пропонування з урахуванням чинника часу вперше була досліджувана:

- а) Бем-Баверком;
- б) Маршаллом;
- в) Самуельсоном;
- г) Хіксом.

11 У ринковому господарстві вибір споживача:

- а) служить орієнтиром для виробників;
- б) впливає на розподіл ресурсів;
- в) впливає на розподіл прибутків;
- г) усі відповіді правильні.

12 Характеристиками економічного блага виступають:

- а) здатність задовольняти потребу;
- б) цінність;
- в) рідкість;
- г) усі відповіді правильні.

13 Ефективне функціонування економічної системи на графіку виробничих можливостей відбиває:

- а) точка, що лежить поза кривою виробничих можливостей;
- б) точка, що лежить усередині кривої виробничих можливостей;
- в) будь-яка точка, що лежить на кривій виробничих можливостей;
- г) точка, що лежить на кривій виробничих можливостей, в якій досягається найбільш повне задоволення потреб членів суспільства.

14 Існують два основні підходи до аналізу встановлення рівноважної ціни: Л. Вальраса і А. Маршалла. Які з наведених висловлювань є правильними:

а) головним у підході Л. Вальраса є різниця в обсягах попиту (пропонування);

б) головним у підході А. Маршалла є різниця цін попиту і пропонування;

в) короткий період краще характеризується моделлю Л. Вальраса, тривалий – моделлю А. Маршалла.

15 Зобразити графічно ситуацію, характерну для умов нерозвинутої економіки, коли криві попиту і пропонування не перетинаються, причому:

а) ціна пропонування перевищує ціну попиту;

б) обсяг пропонування перевищує обсяг попиту.

16 Які з наведених нижче висловлювань належать до неокласичних теорій економічного зростання, а які – до неокейнсіанських?

а) виробнича функція дає змогу одержувати безліч виробничих комбінацій, що дають можливість знайти визначені вираження випуску продукту залежно від обраних чинників;

б) коефіцієнти чинників виробництва, що показують, як зросте обсяг продукції, якщо чинник збільшиться на одиницю, називають коефіцієнтами еластичності;

в) механізм моделі являє собою взаємодію двох схильностей: схильності до споживання і схильності до заощадження: їхня сума дорівнює одиниці;

г) капітал і праця отримують винагороду на основі відповідних чинників граничних продуктивностей;

д) одним із головних положень теорії є висновок про пряму залежність розміру мультиплікатора від граничної схильності до споживання і його зворотної залежності від граничної схильності до заощадження.

17 Ступінь нерівності родин у розподілі прибутків описується:

а) законом Енгеля;

б) кривою Філіпса;

в) кривою Лоренца;

г) кривою Лаффера.

18 Закон Оукена характеризує:

а) ступінь відставання обсягу ВВП залежно від кількості звільнених через скорочення виробництва;

б) ступінь відставання обсягу ВВП залежно від ступеня перевищення природного рівня безробіття;

в) ступінь перевищення природного рівня безробіття залежно від інтенсивності антиінфляційного регулювання;

г) одне з пояснень кривої Філіпса.

19 Яку тривалість мають такі економічні цикли:

а) Кондратьєва;

б) Джаглера;

в) Кузнецова;

г) Кітчіна.

20 Усі припущення Парето-оптимальності виконуються тільки за умов:

а) регульованої монополії;

б) монополістичної конкуренції;

в) досконалої конкуренції;

г) олігополії;

д) монопсонії.

21 Відповідно до кейнсіанської теорії:

а) ринковий механізм гарантує рівноважний стан економіки;

б) при постійних цінах немає впевненості, що ринковий механізм забезпечить рівновагу прибутку і виробництва в умовах повної зайнятості;

в) сукупний попит має регулюватися, щоб економіка досягла бажаного рівня рівноваги прибутку і виробництва;

г) усі відповіді правильні.

22 Твердження, відповідно до якого зміна в розмірі грошового пропонування – безпосередній розмір зміни сукупного попиту і, як наслідок, – номінального ЧНП, відповідає:

а) кейнсіанській теорії;

б) новій класичній теорії;

в) монетаризму;

г) теорії раціональних очікувань;

д) усі відповіді правильні.

23 Відповідно до поглядів М. Фрідмена:

а) у короткостроковому періоді немає зв'язку між рівнем процентної ставки i і інвестиційними витратами;

б) фіскальна політика впливає на економіку сильніше, ніж кредитно-грошова;

в) зв'язку між рівнем інфляції та безробіттям у довгостроковому періоді немає;

г) зростання грошового пропонування не викликає інфляції;

д) усі відповіді правильні.

24 Яка економічна теорія доводить неможливість одночасного зростання інфляції та безробіття?

а) сучасна кількісна теорія грошей;

б) кейнсіанська теорія;

в) теорія раціональних очікувань;

г) теорія економіки пропонування;

д) усі відповіді правильні.

25 “Правило монетаристів” припускає, що пропонування грошей має збільшуватися темпами, які дорівнюють:

а) темпу зростання рівня цін;

б) темпу зростання рівня процентної ставки;

в) потенційному темпу зростання реального ВВП;

г) правильні відповіді – а) і б).

26 У даний час більшість економістів вважає, що в короткостроковому періоді положення кривої Філіпса залежить:

а) від рівня оподаткування в країні;

б) рівня очікуваної інфляції;

в) розміру дефіциту федерального бюджету;

г) рівня процентної ставки;

д) природного рівня безробіття.

27 Стабілізація ринкової економіки, на думку прихильників теорії раціональних очікувань, вимагає:

а) встановлення контролю за цінами;

б) проведення дискреційної фіскальної політики;

в) проведення дискреційної монетарної політики;

г) реалізації монетарного правила;

д) правильні відповіді – в) і г).

28 З якого року присуджуються Нобелівські премії з економіки? Назвіть прізвища відомих вам 5-10 лауреатів.

29 Хто з наведених вчених отримав премію за розвиток теорії суспільного вибору?

- а) Дж. Б'юкенен;
- б) М. Алле;
- в) Дж. Хікс;
- г) Р. Солоу.

30 Хто з Нобелівських лауреатів розробив “золоте” правило нагромадження?

- а) Р. Фріш;
- б) Р. Манделл;
- в) Т. Купманс;
- г) В. Леонт'єв.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1 Спадкоємність методологічних основ сучасної економічної думки.

2 Філософські основи сучасних економічних концепцій.

3 Раціоналізм та емпіризм у розвитку економічної науки.

4 Методологія позитивної економічної науки.

5 Альтернативні концепції методу.

6 Методологічні підходи Дж.М. Кейнса.

7 Кейнсіанська модель макроекономіки.

8 Роль держави у кейнсіанській моделі.

9 Динамізація теорії Кейнса.

10 Основні напрямки державного інтервенціоналізму.

11 Кейнсіансько-неокласичний синтез як наслідок перегляду теорій Дж.М. Кейнса.

12 Фіскальне регулювання в контексті кейнсіанства.

13 Неокласичний синтез П. Самуельсона. Модель Дж. Хікса.

14 Модель економічного зростання Домара-Харрода.

15 Ліве кейнсіанство. Погляди Дж. Робінсон і П. Сраффа.

16 Розмежування у кейнсіанстві як прояв його розвитку.

17 Місце мультиплікатора інвестицій у теорії циклів Дж. Хікса.

18 Розробка теорії циклів Е. Хансеном. “Хансенівська революція”.

19 Неортодоксальне кейнсіанство Р. Клауера, Х. Мінські, А. Лейон-хувуда.

20 Етапи еволюції неоліберальної парадигми в Європі та США.

21 Порівняльний аналіз німецької та англо-американської гілок неолібералізму.

22 Ордоліберальна теорія господарських систем. Внесок В. Ойкена.

23 Концепція соціального ринкового господарства.

24 “Економічне диво” у повоєнній Німеччині та його наслідки.

25 Чиказька школа. Внесок М. Фрідмена.

26 Монетаристська адаптивна модель щодо структурних зрушень останньої чверті ХХ століття.

27 Неоліберальні принципи побудови трансформаційних моделей у Латинській Америці, Східній і Центральній Європі, пострадянських республіках (Росія, Україна).

28 Теорія раціональних очікувань як варіант нової класичної макроекономіки.

29 Вірджинська школа. Розробки Д. Б'юкенена.

30 Економічна теорія пропозиції “Тетчеризм” та “Рейганоміка”.

31 Теорії безробіття та інфляції.

32 Особливості концепції економічного зростання.

33 Проекти податкової реформи. Ефект Лаффера.

34 Інтерпретація кривої Філіпса.

35 Рівноважний підхід до теорії циклу.

36 Особливості повоєнного інституціоналізму.

37 Дж.К. Гелбрейт: концепції “зрілої корпорації” та “нового соціалізму”.

38 Інституціональна соціологічна традиція у Франції. Ф. Перру.

39 Г. Мюрдаль: синтез інституціоналізму та шведської школи.

40 Теорії індустріалізму.

41 Проблеми інформації та знань у сучасній економічній думці.

42 “Суперіндустріалізм” Е. Тофлера як частина концепції індустріального суспільства.

43 Теорія постіндустріального розвитку Д. Белла.

44 Методологічна основа нової інституціональної теорії.

- 45 Проблеми трансформаційних економік у розробках сучасного французького інституціоналізму.
- 46 Теорія прав і теорема Коуза.
- 47 Соціальна спрямованість неоінституціоналізму.
- 48 Характеристика сутності власності представниками неоінституціоналізму.
- 49 Відмінність між економічною власністю та правом власності.
- 50 Загальна характеристика лівого радикалізму.
- 51 Соціальна економічна концепція Франкфуртської школи.
- 52 Неотроцькізм. Ліворадикальна політична економія.
- 53 Г. Маркузе щодо одномірності розвинутого індустріального суспільства, людини і свідомості.
- 54 Вчення радикального гуманізму Е. Фромма про деструктивний інстинкт людини.
- 55 Марксизм та трансформація капіталізму.
- 56 Економіка державного соціалізму та доля марксистської теорії.
- 57 Економічні концепції сучасної соціал-демократії.
- 58 Сучасна економічна думка у постсоціалістичних країнах. Особливості української теорії “перехідної економіки”.
- 59 Загальна характеристика процесу економічного реформування у країнах Азії.
- 60 Економічні реформи у Китаї.

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульного аркуша реферату

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра «Економічна теорія та право»

РЕФЕРАТ

з дисципліни « Сучасні економічні теорії »

на тему: XXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX

Студента (ки) _____ курсу _____
групи
напряму підготовки

(спеціальності)

(прізвище та ініціали)

Керівник

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала:

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS:

Члени комісії

(підпис) (ініціали та прізвище)

(підпис) (ініціали та прізвище)

Харків – 20XX рік